

..... Imię i nazwisko ucznia
..... Pełna nazwa szkoły

Maksymalna liczba punktów	40
Uzyskana liczba punktów	

**KONKURS GEOGRAFICZNY
DLA UCZNIÓW SZKOŁY PODSTAWOWEJ
ZESTAW ZADAŃ KONKURSOWYCH
ROK SZKOLNY 2022/2023**

ETAP TRZECI

Instrukcja dla ucznia

1. Na rozwiązanie wszystkich zadań masz 90 minut.
2. Zestaw konkursowy zawiera 20 zadań.
3. Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy zestaw zadań jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
4. Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
5. **Zadania zapisane w brudnopisie nie będą oceniane.**
6. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Rozwiązania zapisane ołówkiem nie będą oceniane.
7. Nie używaj korektora i długopisu ścieralnego.
8. W nawiasach obok numerów zadań podano maksymalną liczbę punktów możliwych do uzyskania za dane zadanie.
9. Nie używaj kalkulatora.

POWODZENIA!

Zadanie 3. (2 punkty)

Źródło:realegypt.com

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe. Wybraną odpowiedź zaznacz kółkiem.

Piramida Cheopsa w Gizie znajduje się na północ od Kairu.	P	F
Port Said i Suez to dwa miasta portowe nad Kanałem Sueskim.	P	F
Na Półwyspie Synaj, leżącym w Azji, będącym częścią państwa Egipt, położony jest znany kurort Hurghada.	P	F

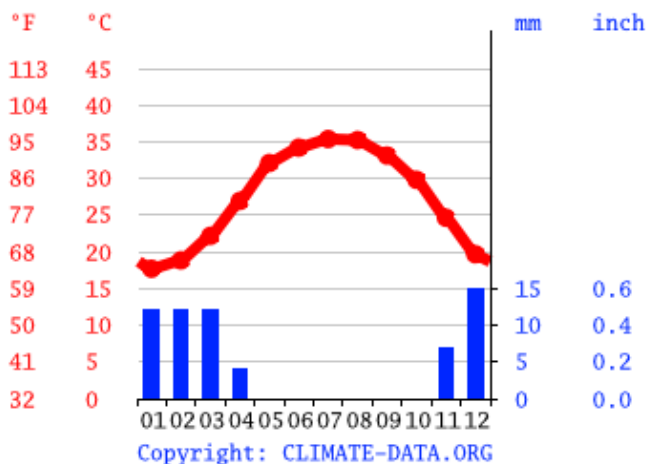
Liczba punktów

..... /2

Zadanie 4. (1 punkt)

Nad Zatoką Perską znajduje się państwo Katar, ze stolicą w mieście Doha, w którym w dniach 20 XI – 18 XII 2022 roku odbywały się Mistrzostwa Świata w Piłce Nożnej.

Dlaczego po raz pierwszy odbywały się one jesienią (zazwyczaj są one organizowane w czerwcu)? Odpowiedź na pytanie znajdziesz na poniższym klimatogramie.

źródło: <https://pl.climate-data.org/azja/katar/doha/ad-dauha-6368/>

Odpowiedź:

Mistrzostwa Świata w piłce nożnej w Katarze rozgrywano po raz pierwszy jesienią z powodu

.....

.....

.....

Liczba punktów
..... /1

Zadanie 5.1 (2 punkty)

Azja nazywana jest kontynentem kontrastów geograficznych. Do podanych obiektów dopisz, jaki jest to rekord geograficzny.

Obiekt	Rekord
Jezioro Bajkał	
Morze Martwe	
Czomolungma	
Jangcy	
Borneo	
Morze Kaspjskie	

Liczba punktów
..... /2

Zadanie 5.2 (2 punkty)

Podpisz na mapie konturowej Azji w miejscu występowania: Bajkał, Jangcy, Borneo, Półwysep Arabski.

Liczba punktów
..... /2

Zadanie 6. (1 punkt)

W Australii badania prowadził słynny polski podróżnik **Paweł Edmund Strzelecki**. Najwyższy szczyt Wielkich Gór Wododziałowych, w paśmie Alp Australijskich nazwał na cześć Polaka **Górá** (2228 m n.p.m.).

Liczba punktów
..... /1

Zadanie 7. (2 punkty)

Europejscy kolonizatorzy nie postępowali dobrze z ludnością podbijanych ziem w Australii, jak również na innych kontynentach. Uzupełnij tabelę i wpisz, które tereny zamieszkują zamieszczone w niej grupy **ludności rdzennej**, zwanej również **ludnością tubylczą**:

Ludność rdzenna (tubylcza)	Region zamieszkiwany przez nią (kontynent, jego część – np. północna Afryka, na Półwyspie Bretońskim itd.)
Aborygeni	
Saamowie (Lapończycy)	
Aleuci	
Inuici (dawniej – Eskimosi)	
Indianie	

Liczba punktów
..... /2

Zadanie 8. (1 punkt)

W **Oceanii** można zobaczyć trzy **typy wysp**: wyspy kontynentalne, wyspy pochodzenia wulkanicznego i wyspy pochodzenia koralowego. Dobierz z podanych poniżej nazwy wysp do poszczególnych typów:

wyspy kontynentalne	
wyspy pochodzenia wulkanicznego	
wyspy pochodzenia koralowego	

Przykłady wysp: Nowa Gwinea, Hawaje, Bikini.

Liczba punktów
..... /1

Zadanie 9. (2 punkty)

Przypomnij sobie informacje na temat fauny i flory Australii. Z powodu dużego oddalenia od innych kontynentów wykształciły się tutaj **gatunki endemiczne**.

Wymień trzy przykłady gatunków endemicznych Australii:

.....

Liczba punktów
..... /2

Zadanie 10. (2 punkty)

W **Dolinie Śmierci (USA)** organizowany jest jeden z najtrudniejszych ultramaratonów – **Badwater Ultramarathon**. W tych skrajnie wyczerpujących warunkach zawodnicy mają do pokonania trasę 217 km, z różnicami przewyższeń ok. 6000 metrów.

Zobacz poniższe zdjęcia i napisz, z jakimi dwiema trudnościami mogą spotkać się zawodnicy tego ultramaratonu.

Trudności (dwa przykłady) na trasie:

.....
.....
.....

Liczba punktów
..... /2

Zadanie 11. (1 punkt)

źródło: travelbook.de

W 2007 roku ogłoszono nową listę 7 Cudów Świata. Znalazło się na niej słynne miasto Inków **Machu Picchu**. Na terytorium którego państwa znajduje się Machu Picchu (13°10' S 72°33' W)? Wykorzystaj mapę z zadania 14.

Odpowiedź:

Liczba punktów
..... /1

Zadanie 14. (3 punkty)

Na kontynencie Ameryki Północnej i Południowej znajdują się trzy z pięciu największych państw świata. Podpisz na mapie ich nazwy w odpowiednim miejscu, a w nawiasie zapisz nazwy ich stolic.

źródło: Nowa Era

Liczba punktów
..... /3

Zadanie 15. (1 punkt)

Na **Antarktydzie**, na stacji polarnej Wostok zanotowano najniższą temperaturę na Ziemi – 89,2°C (1983 r.). W badaniach pierwszej naukowej wyprawy na Antarktydę w roku 1897 uczestniczyli dwaj Polacy. Ich wkład w badania obszarów polarnych został doceniony na świecie.

Wymień nazwisko jednego Polaka – uczestnika wyprawy z 1897 roku:

.....

Liczba punktów
..... /1

Zadanie 16. (2 punkty)

Na wschodnim wybrzeżu Stanów Zjednoczonych znajduje się znane **megalopolis BosWash**. Swoją nazwę zawdzięcza dwóm miastom USA, czyli

..... i

Wyjaśnij znaczenie pojęcia „megalopolis”.

Megalopolis -

.....

Liczba punktów
..... /2

Zadanie 17. (2 punkty)

Dużym problemem państw jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego w kraju. Na skutek wojny w Ukrainie okazało się, że warto inwestować w odnawialne źródła energii (OZE). Wymień trzy przykłady takich źródeł energii.

Odnawialne źródła energii:

a).....

b).....

c).....

Liczba punktów
..... /2

Zadanie 18. (2 punkty)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe. Wybraną odpowiedź zaznacz kółkiem.

Kształt obu Ameryk jest podobny – rozszerza się na południu, zwęża ku północy.	P	F
W miejscu kontaktu płyty amerykańskiej z płytą pacyficzną występuje strefa subdukcji, płyta kontynentalna wchodzi pod płytę oceaniczną.	P	F
Nad Zatoką Perską występują bogate złoża węgla kamiennego i miedzi.	P	F

Liczba punktów
..... /2

Zadanie 19. (3 punkty)

Z naszej podróży dookoła świata przywieźliśmy pamiątki (produkty lokalne). Do każdej z nich dopisz, z którego kontynentu pochodzi:

- a) Bumerang – kontynent
- b) Syrop klonowy – kontynent
- c) Widokówkę z widokiem góry Fudzi – kontynent
- d) Figurkę Piramidy Cheopsa – kontynent
- e) Breloczek z Krzywą Wieżą w Pizie – kontynent
- f) Chustka zdobiona w tradycyjne wzory Inków - kontynent

Liczba punktów
..... /3

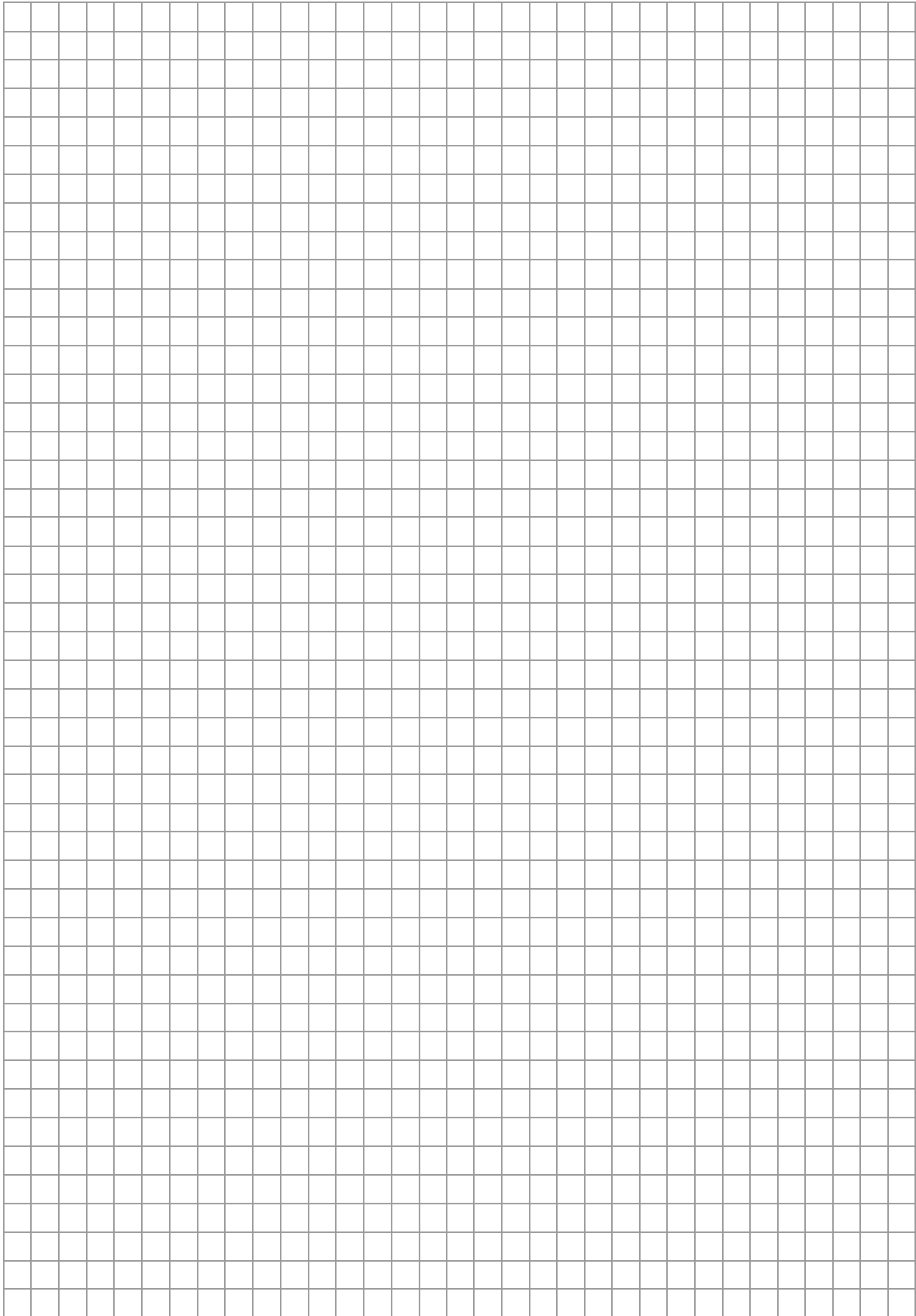
Zadanie 20. (1 punkt)

Południk zerowy **nie przechodzi** przez kontynent

- A. Europy. B. Afryki. C. Antarktydy. D. Azji.

Liczba punktów
..... /1

BRUDNOPIS

MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA

KONKURS GEOGRAFICZNY

DLA UCZNIÓW SZKOŁY PODSTAWOWEJ

ROK SZKOLNY 2022/2023

ETAP TRZECI

Zadanie 1. (1 punkt) 2b

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi

0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Mikołaj Kopernik w swoim dziele „O obrotach sfer niebieskich udowodnił, że Ziemia i inne planety obiegają Słońce, a tą teorię nazywa się teorią heliocentryczną”.

Zadanie 2. (3 punkty)

3 p. – za poprawne wszystkie rozwiązania i poprawną odpowiedź – godzina i data, wynikającą z obliczeń. Sama odpowiedź do zadania bez obliczeń nie będzie punktowana!

2 p. - za poprawne obliczenie różnicy długości geograficznej i jej zamianę na różnicę czasu

1 p. – za poprawne obliczenie różnicy długości geograficznej

0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Czas letni w Polsce – według południka 30°E

Różnica długości geograficznej: $30^\circ + 150^\circ = 180^\circ$

Zamiana różnicy długości geograficznej na różnicę czasu:

$180^\circ - 12$ godzin

Czas urzędowy Lublina – 10:00, 27 marca 2023 r.

Czas Anchorage: 10:00 – 12 h = 22:00, 26 marca 2023 r.

Odp.: W Anchorage jest godzina 22:00, 26 marca 2023 r.

Zadanie 3. (2 punkty) F, P, F

2 p. – za 3 poprawne odpowiedzi

1 p. – za 2 poprawne odpowiedzi

0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub 1 poprawną odpowiedź

Zadanie 4. (1 punkt)

1 p. – za poprawne uzasadnienie

0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Przykład uzasadnienia: Mistrzostwa świata w Katarze trzeba było przenieść na późniejszy termin z powodu temperatury powietrza. W czerwcu temperatura powietrza przekracza tam wartość 35° C, co bardzo utrudnia rozgrywanie meczu.

Zadanie 5.1 (2 punkty)

2 p. – za wskazanie poprawnie 6 rekordów geograficznych w Azji

1 p. – za wskazanie poprawnie 4 - 5 rekordów

0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub podanie 1 – 3 rekordów

obiekt	rekord
Jezioro Bajkał	najgłębsze jezioro świata
Morze Martwe	najbardziej zasolone jezioro na Ziemi, największa depresja na Ziemi
Czomolungma (Mount Everest)	najwyższy szczyt Ziemi w Himalajach
Jangcy	najdłuższa rzeka Azji
Borneo	największa wyspa w Azji
Morze Kaspijskie	jezioro o największej powierzchni

Zadanie 5.2 (2 punkty)

2 p. – za poprawne oznaczenie na mapie Azji 4 miejsc

1 p. – za poprawne oznaczenie 2 – 3 miejsc

0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub oznaczone poprawnie jedno miejsce na mapie Azji

Zadanie 6. (1 punkt) Góra Kościuszki

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi - nazwa szczytu

0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Zadanie 7. (2 punkty)

2 p. – za poprawnie uzupełnione 4 - 5 wierszy

1 p. – za poprawnie uzupełnione 2 - 3 wiersze

0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub poprawnie uzupełniony 1 wiersz

Ludność rdzenna (tubylcza)	Region zamieszkiwany przez nią (kontynent, jego część – np. północna Afryka, na Półwyspie Bretońskim itd.)
Aborygeni	Australia (cały kontynent)
Saamowie (Lapończycy)	północna część Europy – Laponia/Półwysep Skandynawski
Aleuci	Ameryka Północna - mieszkańcy Wysp Aleuckich, półwyspu Alaska i Wysp Komandorskich
Inuici (dawniej – Eskimosi)	Ameryka Północna, Azja – ludy zamieszkujące obszary arktyczne i subarktyczne: Grenlandia, Kanada, Alaska, Syberia
Indianie	Ameryka Północna i Południowa (cały kontynent)

Zadanie 8. (1 punkt)

1 p. – za poprawne uzupełnienie tabeli

0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

wyspy kontynentalne	Nowa Gwinea
wyspy pochodzenia wulkanicznego	Hawaje
wyspy pochodzenia koralowego	Bikini

Zadanie 9. (2 punkty)

2 p. – za 3 poprawne odpowiedzi

1 p. – za 2 poprawne odpowiedzi

0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub 1 poprawną odpowiedź

Fauna i flora Australii – gatunki endemiczne, przykłady:

- kangur, wombat, diabeł tasmański, kolczatka australijska, dziobak, mrówkożer workowaty, kitanka lisia, skalniak żółtonogi, koala, emu, banksja, posidonia australis, baobab australijski, australijskie drzewo butelkowe itp.

Zadanie 10. (2 punkty)

Po 1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi

0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Przykład: Dolina Śmierci jest jednym z najgorętszych obszarów na Ziemi, temperatura powietrza osiąga wartości powyżej 50°C. Jest to jeden z najsuchszych obszarów na kontynencie. Trasa wiedzie przez tereny pustynne.

Zadanie 11. (1 punkt) Machu Picchu leży na terytorium Peru.

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi

0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Zadanie 12.1 (3 punkty)

3 p. – za wszystkie poprawne odpowiedzi, tj. za poprawne obliczenie wysokości Słońca w Machu Picchu i podanie poprawnego wyniku w odpowiedzi, wynikającego z obliczeń. Sama odpowiedź do zadania bez obliczeń nie będzie punktowana!

2 p. – za poprawne obliczenie wysokości Słońca w południe w Machu Picchu

1 p. – za poprawne obliczenie $\Delta\Phi$ - Machu Picchu i zwrotnik Koziorożca

0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Rozwiązanie:

Machu Picchu (13°10'N, 72°33'E)

$$H = 90^\circ - \Delta\Phi = 90^\circ - (23^\circ26' - 13^\circ10') = 90^\circ - 10^\circ16' = 79^\circ44'$$

Odpowiedź: Wysokość Słońca w momencie górowania wynosi 79°44'.

Zadanie 12.2 (1 punkt)

1 p. – za poprawne wpisanie wszystkich odpowiedzi

0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Odpowiedź: Słońce widoczne jest **po południowej** stronie nieba.

Zadanie 13. (2 punkty)

2 p. – za wskazanie poprawnych czterech odpowiedzi

1 p. – za wskazanie poprawnych dwóch – trzech odpowiedzi

0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub wskazanie jednej poprawnej odpowiedzi

Przyczyny deforestacji:	Skutki deforestacji:
pozyskiwanie terenów dla chowu bydła	konsekwencje globalne – ograniczenie pochłaniania CO ₂ i produkcji tlenu
zwiększona produkcja biopaliw	ograniczenie bioróżnorodności
pozyskiwanie cennych gatunków drewna	landgrabbing, czyli zawłaszczanie ziemi, odbieranie jej prawowitym właścicielom

Zadanie 14. (3 punkty)

2 p. – za trzy poprawnie wpisane nazwy państw ze stolicami na mapie – wykorzystane wszystkie przykłady

1 p. – za dwa poprawnie wpisane państwa ze stolicami

0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub za jedno poprawnie wpisane państwo na mapie

Państwa: Stany Zjednoczone – Waszyngton

Kanada – Ottawa

Brazylia – Brasilia

Zadanie 15. (1 punkt)

1 p. – za podanie jednego imienia i nazwiska polarnika

0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Polscy uczestnicy wyprawy: **Henryk Arctowski, Antoni Bolesław Dobrowolski**

Zadanie 16. (2 punkty)

2 p. – za podanie nazw miast i definicji megalopolis

1 p. – za podanie nazw miast lub definicji megalopolis

0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Miasta: **Boston, Waszyngton**

Megalopolis – obszar silnie zurbanizowany; skupienie szybko rozwijających się wielomilionowych miast połączonych w jeden wielki zespół miejski

Zadanie 17. (2 punkty)

2 p. – za podanie trzech poprawnych odpowiedzi

1 p. – za podanie dwóch poprawnych odpowiedzi

0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub podanie jednej poprawnej odpowiedzi

Odnawialne źródła energii:

- energia wiatru, wody, biomasa, energia geotermalna, promieniowanie słoneczne, fale morskie, pływy morskie

Zadanie 18. (2 punkty) F, F, F

2 p. – za 3 poprawne odpowiedzi

1 p. – za 2 poprawne odpowiedzi

0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub 1 poprawną odpowiedź

Zadanie 19. (3 punkty)

3 p. – za 6 poprawnych odpowiedzi

2 p. – za 4 - 5 poprawne odpowiedzi

1 p. – za 2 – 3 poprawne odpowiedzi

0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub 1 poprawną odpowiedź

- a) Bumerang – kontynent Australia
- b) Syrop klonowy – kontynent Ameryka Północna
- c) Widokówkę z widokiem góry Fudzi – kontynent Azja
- d) Figurkę Piramidy Cheopsa – kontynent Afryka
- e) Breloczek z Krzywą Wieżą w Pizie – kontynent Europa
- f) Chustka zdobiona w tradycyjne wzory Inków - kontynent Ameryka Południowa

Zadanie 20. (1 punkt) Azja

po 1 p. – za poprawą odpowiedź

0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi